

Firbladet

ÅRGANG 21 – NR 1 – 2008

ISSN 0804-2403

Utgitt i fellesskap av:

Norsk Botanisk Forening, Østlandsavdelingen
og Innlandet Botaniske Forening

Innlandet Botaniske Forenings ekskursjonsprogram 2008

14
mai
onsdag

14. mai: Nes i Ringsaker. Kveldstur på artsrike Nes for å se på vårplanter som skjellrot, gulveis og gullstjerne. Oppmøte på Kiwi Stavsjø klokka 18.00. Turleder: Asle Bruserud (90 95 17 81 / as-brus@online.no).

Se resten av turprogrammet på s. 2!

Østlandsavdelingens ekskursjonsprogram 2008

13
april
søndag

13. april: Etter Naturhistorisk museums Wergeland-arrangement for vårblomstene kl. 13.00 vil Tore Berg (tlf. 975 03 649 eller 22 85 17 48 (Botanisk museum)) lede en vartur i nærheten av Botanisk hage. Frammøte ved inngangen til Zoologisk museum kl 14.00.

23
april
onsdag

23. april: Tur til området nord for Sogn videregående skole for å se på tørrbakke- og tidlig edellauvskogsvegetasjon. Frammøte ved krysset Sognsveien/Rolf E. Stenersens vei, som er den nedre innkjøringen til Sogn studentby, kl 17.30. Turleder: Tore Berg (tlf. 975 03 649 eller 22 85 17 48 (Botanisk museum)).

27
april
søndag

27. april: Natur og kultur på Hovedøya. Kristina Bjureke og geolog Cecilie Webb leder omvisning på øya i Naturhistorisk museums vårprogram. Frammøte ved brygga på Hovedøya kl. 10.50 (båt 92 fra Vippetangen kl 10.45 - etter ankomst av buss nr. 60 kl 10.28).

29
april
tirsdag

29. april: Tanumplatået, Bærum. Kulturlandskap med vårplanter, lauvskog med gulveis, moskusurt, Frammøte ved Tanum kirke kl. 18.00. (Private biler går fra Colosseum kino kl 17.30.) Turleder: Øyvind Traagstad (oetr@nve.no, tlf. 22 23 25 48 (p) / 466 95 068).

Se resten av turprogrammet på s. 2!

Innlandet Botaniske Forenings ekskursjonsprogram 2008

(forts. fra forsida)

15

**juni
søndag**

15. juni: Villblomstens dag. Følgende turer er foreløpig satt opp på Villblomstens dag (tidspunkt og oppmøte ikke avklart enda)

Sel i Gudbrandsdalen, turleder Hans Schwenke

Fåberg ved Lillehammer, turledere Janicke Haug og Anders Breili

Skarpsno ved Moelv, turleder Stig Horsberg

Harasjøen i Vallset, turleder Even Moen (DNT-tur som avverteres hos oss)

I tillegg ser vi på mulighetene for turer på Toten, Hadeland og i Trysil, men det er bare å melde inn andre turer!

22

**juni
søndag**

22. juni: Bårdsengbekken i Øyer. Bekkekjøttur for å se på huldreplanter som skogranke, samt fantastiske bestander av marisko. OBS! Bratt og ulendt terreng. Oppmøte ved Quality Hafjell Hotel klokka 11.00. Turleder: Janicke Haug (977 47 710).

13

**juli
søndag**

13. juli: Soleggen i Lom. Dagstur for å se på flott fjellflora i Ottadalen. Oppmøte på skysstasjonen i Vågåmo, tidspunkt enda ikke avklart. Samkjøring derfra. Turleder: Hans Schwenke (915 47 911).

27

**juli
søndag**

27. juli: Augldalen i Sør-Fron. Dette blir en samarbeidstur med kulturopplegget Gardmillom. Det blir bregnetur til Augldalen rett opp for Sygard Grytting. Hovedattraksjonen er den svært sjeldne sudetloken. Oppmøte på Sygard Grytting, tidspunkt enda ikke avklart. Turledere: Torbjørn Kornstad (907 33 123 / tk@sp.no) og Anders Nustad (900 11 369).

10

**august
søndag**

10. august: Nordre Land/Gausdal. Tur for å se på den staselige og svært sjeldne skjeggklokka. Oppmøtested og -tidspunkt enda ikke avklart. Turleder: Anders Breili (905 07 185 / andersbreili@hotmail.com).

14

**september
søndag**

14. september: Gran Østås. Dette blir en tur inn i gammalskogens rike for å jakte etter huldrestry og andre sjeldne sopp-, mose- og lavararter knytta til denne naturtypen. Oppmøte blir på Smietorget i Gran sentrum klokka 10.30. Turledere: Rein Midteng (400 68 188) og Anders Breili (905 07 185 / andersbreili@hotmail.com).

Østlandsavdelingens ekskursjonsprogram 2008

(forts. fra forsida)

4

**mai
sødag**

4. mai: Kl 13.00 denne dagen synges våren inn av Guldbergs Akademiske Kor fra trappa til Botanisk museum. Straks etterpå, kl 14.00, vil medvirkende Arne Pedersen (ar-bryum@online.no, tlf. 22 37 00 40 (p) / 902 11 061) vise fram den etter hvert tilbakevendte mosevegetasjonen i Botanisk hage.

Østlandsavdelingens ekskursjonsprogram 2008

14
mai
onsdag

14. mai: Ekely ved Ullern: Trær og vårplanter. Bli med og se Norges rareste eik og hagen til en av verdenshistoriens største malere. Frammøte på Hoff stasjon for Lilleaker(10)-trikken kl 18.00. Turleder: Anders Often (anders.often@nina.no, tlf. 64 94 04 32 (p) / 915 48 787).

25
mai
søndag

25. mai: Botanisk striptease i Botanisk hage. Kristina Bjureke og andre demonstrerer forskjellige plantefibrer som er blitt brukt i klesproduksjon. Frammøte ved Tøyen hovedgård kl 13.00.

7
juni
lørdag

7. juni: Viken Skog og andre arrangerer skogfestival ved Lysdammen i Gjermåa, vest for Ask i Gjerdrum, kl 10.00 til kl 15.00. Norsk Botanisk Forening ved ØLA, og flere andre naturorganisasjoner deltar med stand i et område med rikt biologisk mangfold. Kontaktperson: Anders Often (anders.often@nina.no, tlf. 64 94 04 32 (p) / 915 48 787).

8
juni
søndag

8. juni: Jakt på planter i og ved Akershus festning. Vesla Vetlesen leder en bybotanisk vandring. Frammøte på Rådhus-trappa mot sjøen kl 12.00.

7
juni
lørdag

7. – 8. juni: Florakurs i regi av Østlandsavdelingen. Se egen omtale annet sted i Firbladet. Vi har et eget program på lørdag, og så slenger vi oss med Vesla Vetlesens Akershus-ekskursjon på søndag, med mulig etterarbeid.

8
juni
søndag

14
juni
lørdag

14. juni: Gåsøya (Bærum). Bli med til ei av de dårligst undersøkte kalkøyene i det indre fjordbassenget. Det er ukjent hva vi finner. Her er mange hytter, men sikkert også mye kalktørrenger og annen kalkvegetasjon. Båt går fra brygga ved Bruksveien på Snarøya, vest for Snarøya kirke. Frammøte på brygga. Båtagang kl 10.00 (Buss 31(Snarøya) fra Nationaltheatret kl 09.24 er ved Bruksveien (400 m fra brygga) kl 09.50). Båtpris tur/retur Gåsøya ca. 200 kr. Fordi båten ordinært snur ved Ostøya, må den bestilles videre til Gåsøya dagen før. Derfor vil det være en fordel om de som skal være med på turen, gir beskjed til Ivar Holtan (se nedenfor) et par dager før. Turledere: Anders Often (anders.often@nina.no, tlf. 64 94 04 32 (p) / 915 48 787) og Ivar Holtan (ivar.holtan@vegvesen.no, tlf. 22 10 52 11 (p) / 900 17 120). Turen gjentas lørdag 23. august!

15
juni
søndag

15. juni: Dette er i år Villblomstenes dag, og det arrangeres ca. 25 turer i Oslo og Akershus. Se ØLAs hjemmesider og lokale oppslag.

21**juni
lørdag**

21. juni: Fra Oksenøya til Snarøya: Vandring i natur og ukultur. Her var tidligere svært flatt, men det er nå flere steder påfylt jordmasser, som så er påfylt flis og beplantet. Hva kan vi finne av kalkflorarester og hva kan vi finne av rare innplantinger og forvillete "dustearter"? Her er de merkligste trær og busker strødd rundt omkring. Vi kan nok heller ikke helt unngå å se den nye byen som vokser fram på gamle Fornebu rullebane. Frammøte ved innkjøringen til Oxenøen Bruk fra Oksenøyveien kl 11.00. (Buss 151 (Rykkinn) fra Oslo Bussterminal kl 10.20 er ved Oksenøyveien kl 10.41. Herfra er det ca. 20 min. å gå til frammøtestedet.) Turledere Tore Berg (tlf. 975 03 649 eller 22 85 17 48 (Botanisk museum)) og Anders Often (anders.often@nina.no, tlf. 64 94 04 32 (p) / 915 48 787). Turen gjentas lørdag 30. august!

22**juni
søndag**

22. juni: Fellestur med Maridalens Venner og Skiforeningen for å oppleve skjøtelsbetinget kulturmark i Nordmarka: Blankvannsbråten, Slakteren og Svartor. Frammøte ved Kobberhaughytta kl 12.00. (Adkomst fra Sørkedalen eller Tryvann.) Etter dagens program blir det ekstratur til Nedre Blanksjø for om mulig å finne igjen brunmyrak *Rhynchospora fusca*. Turleder: Tor Øystein Olsen (maridalensvenner@mobilpost.no, tlf. 906 84 145).

28**juni
lørdag**

28. juni: Til Røverkollen, spesielt for å se på rik edellauvskog. Frammøte ved Romsås kirke kl 11.00. (Buss 63 fra Grorud bussterminal kl 10.47 er ved Romsås kirke kl 10.51. Buss 31 fra Brugata kl 10.12 er på Grorud bussterminal kl 10.36.) Turleder: Tore Berg (tlf. 975 03 649 eller 22 85 17 48 (Botanisk museum)).

29**juni
søndag**

29. juni: Orkidétur til Slåttemyra, Nittedal, sammen med Maridalens Venner og Nittedal Historielag. Foruten å beskue all blomsterprakten, legges det vekt på å vise fram forskjellen i arter og dominans på skjøttet (slått) og uskjøttet myr, og på myrflate og myrkant. Frammøte der skogsbilvegen kommer inn på myra i nordøst, kl 12.00. Adkomst fra Movatn stasjon eller Sørli skole (Nittedal). Turleder: Tor Øystein Olsen (maridalensvenner@mobilpost.no, tlf. 906 84 145).

6**juli
søndag**

6. juli: Kikuttoppen i Nordmarka (611 moh). Hvilke fjellplanter kan vi finne på og rundt Kikuttoppen? Det blir sykkelstur fra Sørkedalen. Frammøte ved Sørkedalen skole kl 10.30. (T-bane 2 (Østerås) fra Jernbanetorget kl 09.52 er på Røa kl 10.07. Buss 41 (Sørkedalen) fra Røa torg kl 10.15 er ved Sørkedalen skole kl 10.28. Turledere: Anders Often (anders.often@nina.no, tlf. 64 94 04 32 (p) / 915 48 787) og Ivar Holtan (ivar.holtan@vegvesen.no, tlf. 22 10 52 11 (p) / 900 17 120).

2**august
lørdag****8****august
lørdag**

2. – 8. august: Sommertur til Tydal/søndre Holtålen. Overnattingssted: Væktarstua i Stugudalen (Tydal). Bindende påmelding til Kåre Homble (k.homble@online.no, tlf. 926 96 375) før 1. mai. Opplysninger om turen fra Tore Berg (tlf. 975 03 649 eller 22 85 17 48 (Botanisk museum)) eller Kåre Homble. Se egen notis for turen her i Firbladet.

Østlandsavdelingens ekskursjonsprogram 2008

16

**august
lørdag**

16. august: Semsvannet i Asker: Kulturlandskap, rik lauvskog, sumpskog og vannvegetasjon. Frammøte ved NaKuHel-senteret på Sem gjestegård (s.ø. for Semsvannet) kl 10.30. Parkering på utfartsparkeringsplassen et par hundre meter lenger sør. Turledere Rune Aanderaa (rune.aanderaa@sabima.no, tlf. 900 89 284) og Kjell Magne Olsen (kjell-magne@biofokus.no, tlf. 22 64 35 27 (p) / 988 25 635).

17

**august
søndag**

17. august: Slåttetreff på Mikkelerud i Aurskog-Høland. Se omtale annet sted i Firbladet.

23

**august
lørdag**

23. august: Oppfølgingstur til Gåsøya. Samme klokkeslett, sted og turleder. Se turen 14. juni.

30

**august
lørdag**

30. august: Oppfølgingstur til Oksenøya-Snarøya. Samme klokkeslett, sted og turledere. Se turen 21. juni.

14

**september
søndag**

14. september: Kryptogamtur til Grua i Lunner, med hovedvekt på moser, men kanskje er det også fin sopptid. Spesielt oppsøkes tungmetallholdig berg og rike myrer i tilknytning til disse. Frammøte på Hadeland Bergverksmuseum ved Grua stasjon kl 11.00. (Tog fra Oslo S kl 09.47 er på Grua kl 10.51. Om du kommer med bil fra Oslo, er det avkjøring fra rv. 4 like før en tunnel, 10 km nord for Harestua.) Turleder: Arne Pedersen (ar-bryum@online.no, tlf. 22 37 00 40 (p) / 902 11 061).

20

**september
lørdag**

Ruderatturer i september. Vi besøker avfallsplasser for å se hvilke eksotiske planter som dukker opp i år. Turleder: Tore Berg (tlf. 22 85 17 48 (Botanisk museum) eller 975 03 649). Turene blir sannsynligvis holdt som vist nedenfor, men dette avhenger av at vi kan komme inn på fabrikkområdet på Hurum på oppsatt dato. Kanskje kan turen til Hurum bli allerede 21. september, slik at Moss eller Fredrikstad besøkes 20. september. Ta derfor kontakt med lederen før 20. september!

21

**september
søndag**

20. og 21. september: Til Moss og Fredrikstad.

28

**september
søndag**

28. september: Til Hurum.

5

**oktober
søndag**

5. oktober: En bybotanisk tur i Oslo. Frammøte ved Nationaltheatrets hovedinngang kl 11.00. Turleder: Tore Berg.

ØLA innfører ”tre pilarer”

Styret i ØLA har lenge diskutert mulige nye medlemstilbud ved siden av de tradisjonelle møte- og ekskursjonsprogrammene. Som en følge av dette ble det for årsmøtet lagt fram et forslag om tre årlige arrangementer: et florakurs i juni, en slåttetreff i august og en herbarietreff i november. Ideen er at disse arrangementene, samtidig som de er sentrert rundt en faglig aktivitet, skal kunne tjene som et sosialt og miljøskapende treffpunkt – for de to siste arrangementenes del der også de som ikke selv deltar i aktiviteten, kan ha like stort utbytte av å komme. Vi håper at dette kan fenge. De to første arrangementene avrettes nedenfor.

A. Florakurs 7.– 8. juni

Målsetning: Å bli (i hvert fall nesten) i stand til å bruke siste Lids flora (Lid & Lid 2005: Norsk flora, 7. utg. v/Reidar Elven, Det norske Samlaget) – standardfloraen for Norge. NB! ALLE MÅ PÅ FORHÅND SKAFFE SEG DENNE FLORAEN. Alle bør dessuten ha en eller annen form for lupe med ca 8-10 x forstørrelse.

Målgruppe: Planteinteresserte fra 10 til 90!

Påmelding til kontaktpersonene Anders Often (a-often@online.no) eller Jan Wesenberg (jwesen@mtulink.com), innen 1. juni. Si ifra om du trenger overnatting i Oslo, det bør vi kunne ordne.

Oppmøte vil bli på Botanisk museum, Tøyen lørdag kl. 10. Lørdagen bruker vi på å vase omkring i området Tøyen-Ola Narr og øve oss på nøkling på nærmest hver plante vi ser. Vi avslutter dagen på vertshuset Darbar på Enerhaugen (eller eventuelt på Asylet på Grønland), alt etter ønske fra deltakerne. Søndag slenger vi oss med på Veslas ekskursjon til Akershus festning, medbringende floraer. Hvis det er ønske om det, kan vi avslutte dagen med en inne-økt på Botanisk museum. I tilfelle dårlig vær improviserer vi med inne- og uteøkter.

Vi satser på at et florakurs i en eller annen form blir en årlig foreteelse i første del av juni.

B. Slåttetreff 17. august

Mens florakurset er et tilbud om påfyll av de floristiske katalogene under topplokket, kommer her et tilbud om å delta i fysisk arbeid og/eller en piknik i det grønne. ØLA ønsker å ta på seg skjøtsel av (deler av) engene på plassen Mikkeldrud i Aurskog-Høland. Dette er Akershus' beste solblomenger, med også andre spennende arter som brudespore, bakkesøte, marinøkkel og brunkløver. Det er dokumentert årlig slått av disse engene tilbake til begynnelsen av 1700-tallet. Nå er eieren ikke lenger i stand til å skjøtte engene, og de siste to årene har det foregått slått av de mest verdifulle delene av enga på dugnadsbasis ved botanikere i/rundt foreninga og Botanisk museum, mens andre deler av enga har vært satt bort til betalt tohjulingslått av Fylkesmannen. Vi ønsker å gjøre dugnadsslått til en tradisjon i NBFs regi. Vi ser for oss å dra ut tidlig (det er ca 1 times kjøring fra Tøyen), og slå utover formiddagen. Dersom du ikke selv har lå, men ønsker å praktisere, er det antakelig mulighet for å låne nyslipt lå av Fylkesmannen (vi organiserer dette). Dessuten er det selvsagt behov for folk til å rake, så du er velkommen selv om du ikke kan slå med lå! Etter slått lager vi piknik i enga. Da er alle som ikke hadde anledning til å komme på morgenen, velkommen til å komme etter, så har vi det hyggelig i enga. Vi kommer tilbake med mer detaljerte opplysninger i neste Firlblad!

C. Herbarietreff i november

Dette kommer vi tilbake til i neste Firblad, så her kommer bare en kort orientering om ideen. Det er en del i foreninga som samler planter til museet eller privat. Det er alltid mye arbeid også etter at plantene er presset, med etikettering, ordning og registrering. Dette kunne være artig å gjøre noe sosialt ut av. Og så kan de som ikke selv har herbarium, komme og se på eller bare ta en prat. Som sagt – mer info kommer senere.

Sommerturen til Tydal/søndre Holtålen, lørdag 2. til fredag 8. august 2008

Vegskjæringer fulle av gulsildre gir oss en god indikasjon på den stor artsrikdommen i området sommerturen er lagt til i år. Det blir turer i kalkområdene i Tydal sør for Stugusjøen og mot høgereliggende områder vestover til Haltdalen, der flere elver har gravd djupe kløfter i kalkfjellet. Området mellom Stugudalen i Tydal og det sørlige Haltdalen er vannskillet mellom Glommas og Gaulas kilder. Spesielt venter vi å kunne se nordøstlige fjellplanter som er svært sjeldne fra Dovrefjell og sørover, og kystplanter (suboceniske arter) som når høgt her i Sør-Trøndelag. Kanskje kunne vi finne en ny lokalitet for søterot, som har en isolert lokalitet i midtre Gauldalen. Litt kulturelt innslag om tidligere koppperutvinning regner vi også med.

Vi overnatter på Væktarstua ved sørøstenden av Stugusjøen i Tydal, der vi har bestilt det frittliggende huset Løvang og i tillegg rom på hotellet. Løvang har 7 dobbeltrom, kjøkken, 2 stuer og 2 WC/dusj-rom, og er beregnet for sjølhusholdning for dem som måtte ønske dette. Sengetøy (dynetrekk, laken og putevar) må medbringes eller leies fra hotellet (80 kr for sengetøy og handklær). Hvert dobbeltrom koster 1.430 kr for de 6 døgnene. For den som ønsker å spise på hotellet (frokost (6 stk), matpakke (5 stk) med varmt drikke på termos, samt 2-retters middag (6 stk)) koster dette 1.900 kr.

Helpensjon (med de samme måltidene) i dobbeltrom i hotellet koster 3.600 kr, i enkeltrom 4.400 kr.

Prisene for alternativene for de som bor i Løvang (som vi har leid i sin helhet) er (i tillegg til eventuelt sengetøy og mulig bortsatt vask etter oss):

1. Alene i dobbeltrom og "helpensjon": 3.330 kr
2. I dobbeltrom med en annen, og "helpensjon": 2.615 kr
3. Alene i dobbeltrom med egen mat: 1.430 kr.
4. I dobbeltrom med en annen, og egen mat: 715 kr.

Dessuten er det mulig å spise bare middager i hotellet for den som ønsker det, men det gunstige pristilbudet vi ellers har faller da bort.

Vi satser på tilstrekkelig med privatbiler til dagsutfartene og deler på utgiftene.

Viktig å ta med for den som har: kart i 1:50 000 (kartene som dekker ekskursjonsområdet blir opplyst i brev/e-post til de påmeldte i slutten av mai) og "GPS". Vil du skrive ut ditt eget kart (uten UTM-koordinater) fra nettet, søk her: <http://www.inatur.no/>

Ved påmelding (se ekskursjonsprogrammet) må det angis om en ønsker enkeltrom eller dobbeltrom (i tilfelle dobbeltrom hvem en vil bo sammen med). I forholdet Løvang/hotellet kan ønskes også etterkommes, men alle 7 rommene på Løvang må bebos for å oppnå de nevnte prisene for de fire alternativene her. Et påmeldingsgebyr på 400 kr, som bekrefter påmeldingen, må innen 30. april betales til ØLAs bankkonto 0540.08.91070. Det nødvendige antallet rom på hotellet blir bestilt 2. mai etter innkomne påmeldingsgebyr. Gebyret betales tilbake ved fram møte på Væktarstua, der vi møtes til middag lørdag 2. august kl 19.00.

Ekskursjonskomiteen ønsker velkommen til sommertur i et spennende område.

Villblomstenes dag 2008

ØLA har i år ambisjon om et skikkelig løft i antall turer under Villblomstenes dag. Vi bør ha mulighet for én tur per kommune i Akershus og én per bydel i Oslo. Til dette trenger vi villige turledere. Meld din interesse til May Berthelsen, may.berthelsen@gmail.com. Programmet vil som vanlig framkomme på nettsidene til Villblomstenes dag, www.villblomstenesdag.no.

Storsyssla, sillgrissla, rauk och röse

Följ med på Orkidéresan till Gotland – en kurs om öns rika blomster- och fågelmarker i Linnés fotspår

Kom och upplev Gotlands intensiva försommar med alla sinnen. Besök blomsterängar, fågelmyrar, stränder, kalkkärr, kulturhistoriska platser och andra spännande utflyktsmål, ofta i Linnés fotspår. En kurs under kunnig ledning om Gotlands rika natur och kultur. Ett 20-tal orkidéarter, rikt fågelliv, historia, medeltida kultur och mycket annat väntar.

En personlig landskapsresa utan krav på förkunskaper för såväl förstagångsbesökaren som t ex läraren som söker fortbildning.

Priset SEK 6.380 kr inkluderar mat, logi, buss och alla andra kostnader på ön under kursvekan 7–13 juni 2008.

Utförligt prospekt genom Hotell Toftagården, 622 66 Gotlands Tofta, tel 0498-29 70 00, e-post info@toftagarden.se.

Anmälan och information genom färdledaren Rolf Jacobson, Cellovägen 5 Q, 756 54 Uppsala, tel 018-40 45 42. e-post: rolf_jacobson@hotmail.com

Edith Gaertner 90 år!

Et av ØLAs mest aktive medlemmer, Edith Gaertner, fylte 90 år den 8. februar. Edith har vært en av foreningens mest trofaste og entusiastiske ekskursjonstravere og møtedeltakere i hvert fall de siste 40 årene. Edith samler på planter, men uten å presse eller fotagrefere dem. Hun er en av våre mest utpregete botaniske "kryssere" (et begrep fuglefolka kjenner enda bedre enn oss) – hun har bestandig notert i floraen alle arter hun så. Alle som har vært på ekskursjoner i ØLA opp gjennom 1970-, 1980- og 1990-årene, har fått med seg den smittende entusiastiske bergenske stemmen som bryter ut: "Nei, er det virkelig den? Gid, så morsomt!" Vi i "styre og stell" vet ikke så mye om Edits bakgrunn, annet enn at hun har vært sykepleier ved Ullevål sykehus, også lenge etter at hun egentlig gikk av med pensjonen. For noen år siden ble bena for dårlige til å delta noe særlig på ekskursjoner, men Edith kommer fortsatt på ØLAs møter. Vi gratulerer Edith med dagen som var, og ønsker henne riktig mange hyggelige og spennende opplevelser også framover!

Øystein Ruden og Jan Wesenberg

Enda mer veihaukeskjegg i Oslo

Anders Thylén, Rugdeberget 63, 1266 Oslo ath@jbv.no

Leste JWs interessante artikkel om veihaukeskjegg *Crepis biennis* i Firbladet 3/2007. Jeg har de siste årene sett veihaukeskjegg på en annen lokalitet, ikke langt unna Bjørndal-lokaliteten. Det er langs Bjørnerudveien (der hvor 77-bussen går opp til Nebbejordet). Voksestedet er på nordsiden av veien omtrent ved toppen av bakken, like før en kommer til rundkjøringen og bussholdeplassen. Antall planter er vanskelig å anslå, har ikke sett så nøye på forekomsten, men kan i hvert fall si at det er på en ca 5 m lang strekning langs veien (anslår 20–50 blomstrende planter). Har sett plantene der i hvert fall 2006 og 2007, evt enda et år tidligere.

Smånesle *Urtica urens* funnet i Lillehammer kommune

Anders Breili, Johan Hirsch v. 2, 2619 Lillehammer andersbreili@hotmail.com

På den nyeste rødlista er smånesle *Urtica urens* oppført som "Near threatened" (NT) (Kålås mfl. 2006), og arten er omtalt som nærmest forsvunnet fra lokaliteter i innlandet (se artsinformasjon på www.artsdatabanken.no). Også Elven (i Lid & Lid 2005) omtaler smånesle som "no meir sjeldsynt og særleg i byane og i nokre åkerområde sørpå". Arten har i Norge i dag hovedforekomst på havstrand. Artdatabanken nevner i tillegg til forekomster som arkeofytt i jordbrukslandskapet, også at smånesle kan forekomme i planteskoler og som ugras med potteplanter.

Det var derfor overraskende og interessant å finne smånesle i Lillehammer kommune sommeren 2007. Lokaliteten er en i skogkant av gjengroende slåtteng ved Veslulland i Saksumdalen nordvest i Lillehammer kommune.

I følge grunneier kjenner han til at det i oppveksten hans fantes smånesle ved hønsehus på gården. Arten er i dag forsvunnet fra selve gården, og lokaliteten funnet i 2007 ligger noen hundre meter nedenfor gården.

Det er derfor sannsynlig at forekomsten er en siste rest av arten i et område som har tradisjoner for forekomst av smånesle. Ingenting tyder på at lokaliteten ved Veslulland er en nyetablering.

Status og utsikter for arten i Lillehammer kommune virker ikke særlig gunstige. Lokaliteten er under gjengroing, og høystauder er i ferd med å bli dominerende i enga. Det er indikatorer på noe baserike forhold som for eksempel blåveis *Hepatica nobilis* i nærområdet. I tillegg til smånesle fantes også omkring 10 individer enghaukeskjegg *Crepis praemorsa* (VU – Vulnerable) i enga. Vegetasjonstyper i enga kan føres til mjødurteng og kortvokste partier har preg av gulakseng. I følge grunneier har det gått noe beitedyr i enga på ettersommeren de siste årene. Om dette er gunstig for smånesle er uvisst.

At arten er noe oversett på indre Østlandet skal ikke utelukkes. Dersom arten fortsatt forekommer i nær tilknytning til gårdsbebyggelse er ikke dette lokaliteter som så ofte oppsøkes av botanikere.

Smånesle fra lokaliteten i Lillehammer er belagt og vil bli overlevert Botanisk Museum.

Lokalitetsinfo:

Smånesle *Urtica urens*. Få individer i kant av gjengroende slåtteng. Mjødurtenget etc. UTM (WGS84): NN 6707 7779, 450 moh., 1817 III Follebu. 12.06.2007

Litteratur

Lid, J. & Lid, D.T. 2006. Norsk Flora. 7. utg. ved Reidar Elven. Det norske Samlaget.
Kålås, J.A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.) 2006. Norsk Rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List. Artsdatabanken, Norway. www.artsdatabanken.no

Ny stor forekomst av vandreveronika *Veronica peregrina* ved Østensjøvannet i Oslo

Jan Wesenberg, Slireveien 7, 1164 Oslo blyttia@nhm.uio.no

Under fjorårets Villblomstenes dag snublet undertegnede over en masseforekomst av vandreveronika ved Østensjøvannet, nærmere bestemt ved turveidelet rett sørøst for brua, der én turvei går parallelt med Østensjøveien mot parkeringsplassen, mens den andre fortsetter sørover på østsida av Bogerudmyra. Hovedforekomsten var en tilnærmet reinbestand, som skilte seg tydelig ut med sin lysegrønne farge og som sikkert telte titusener av individer, skjønt her må jeg innrømme at selv tierpotensen er tatt ut av løse lufta. I tillegg var det mer spredte forekomster eller mindre flekker utafor det lysegrønne feltet. Individene var frodige, fra 2–3 til 10–15 cm høye, i blomst og begynnende frukt. Vegetasjonen er ekstremt gåsebeitet plen, og som typisk er består den i hovedsak av krypkvein *Agrostis stolonifera* med innslag av tungras *Polygonum aviculare* coll. og tunbalderbrå *Chamomilla suaveolens* (skjønt disse artene var lite framtreddende i den massive reinbestanden av vandreveronika). Masseforekomsten vokser i en så vidt merkbar forsenkning som sikkert er periodefuktig/periodeoversvømt.

Funnopplysninger:

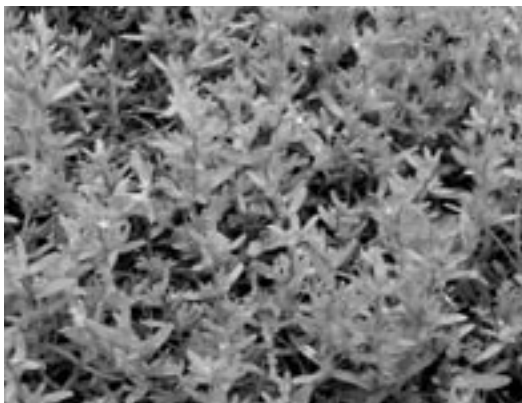
Hb O 184352 Oslo: Oslo: Bogerudmyra, ved turveikant. Ekstremt kort gåsebeitet krypkveineng med tungras og tunbalderbrå, svært tett bestand på ca 10 x 3 m, antakelig titusenvis individer, og noen flekker utenom. PM 0259,3960. 17.06.2007 Jan Wesenberg

Vandreveronika er en ettårig amerikansk art som likner på vårveronika *V. verna* og bakkeveronika *V. arvensis* i å være opprett og består hovedsakelig av en enkelt toppstilt blomsterstand med et oftest enkelt og kort sterilt stengelavsnitt nedenfor, men skiller seg lett fra disse ved å ha mye smalere blad. Blomstene er knøttsmå, selv sammenliknet med vårveronika, de er bleike og åpner seg nesten ikke.

Elven (i Lid & Lid 2005) fører opp to underarter av vandreveronika: typeunderarten ssp. *peregrina*, som skal være "snau eller om lag snau", og som er den som er under spredning som ugras i vår tid, og ssp. *xalapensis* (mølleveronika), som skal være "mykje kjertelhåra", og som kun er oppgitt fra Bergen 1928. Populasjonen ved Østensjøvannet var ikke det undertegnede ville karakterisere som "snau eller om lag snau", selv om det kan diskuteres hvor mye "mykje kjertelhåra" er. Derfor kan funnet ikke anses som sikkert bestemt til underart. Karakteren er relativ og vanskelig å vurdere uten å bruke sammenlikningsmateriale fra harbariet. En kan likevel anta at det er typeunderarten det dreier seg om.

Ifølge Elven i Lid & Lid (2005) er typeunderarten bofast og antakelig under spredning i landet, men er oppført med enkeltkommuner, og spredningen kan derfor ikke regnes som særlig rask. Arten er kjent fra Oslo siden 1891. Hovedlokaliteten i Oslo har i alle år vært Botanisk hage. Status for arten i Norge ble oppsummert av Grøstad et al. (1999).

Det ser ut som spredningen i nyere tid skyldes at arten har kommet inn og etablert seg i

Figurer: Den nye forekomsten av vandreveronika *Veronica peregrina* ved Østensjøvannet. **Øverst tv:** forekomsten inntegnet på ØK. **Øverst th:** nærbilde av den tette reinbestanden. **Nederst:** det er ikke lett å vise intens grønnfarge i svart/hvitt, men en kan ane den avvikende grånyansen på arealet innenfor prikkene. Stiplingen viser turveien.

planteskoler/gartnerier, og deretter havner ut i folks hager etter det.

Arten er liten og ynkelig, og antakelig helt uegnet til å vokse i naturlig vegetasjon, slik at den neppe kan bli noen problemart.

Det er vanskelig å tenke seg noen annen kilde til denne forekomsten enn grøntsektoren i en eller annen versjon. Frøkilden er antakelig å finne på en eller annen planteskole eller gartneri, uansett om den konkrete spredningsveien er via fugl eller maskiner, og om spredningen har vært direkte eller det har vært trinn på veien i form av andre (ukjente) populasjoner et eller annet sted i regionen.

Vi får se hva som skjer med denne konkrete etableringen i de nærmeste åra.

Litteratur

- Lid, J. & Lid, D.T. 2005. Norsk flora. 7. utg. ved Reidar Elven. Det norske Samlaget.
Grøstad, T., Melseth, T.H. & Halvorsen, R. 1999. Vandreveronika *Veronica peregrina* i Norge. Tre nyfunn fra Vestfold. Blyttia 57:132-137.

Retur: NBF ØLA, Naturhistorisk museum, Postboks 1172 Blindern, 0318 Oslo

Innhold

Innlandet Botaniske Forenings ekskursjonsprogram 2008	1
Østlandsavdelingens ekskursjonsprogram 2008.....	1
ØLA innfører "tre pilarer"	6
A. Florakurs 7.–8. juni.....	6
B. Slåttetreff 17. august.....	6
C. Herbarietreff i november	7
Sommerturen til Tydal/søndre Holtålen, lørdag 2. til fredag 8. august 2008	7
Villblomstenes dag 2008	8
Storsyssla, sillgrissle, rauk och röse	8
Edith Gaertner 90 år!	8
Anders Thylén: Enda mer veihaukeskjegg i Oslo.....	9
Anders Breili: Smånelse <i>Urtica urens</i> funnet i Lillehammer kommune	9
Jan Wesenberg: Ny stor forekomst av vandreveronika <i>Veronica peregrina</i> ved Østensjøvannet i Oslo	10

Østlandsavdelingens hjemmesider: <http://www.nbf-ostland.no>

Innlandet Botaniske Forenings hjemmesider: <http://botaniskforening.no/ibf/>

Stoff til Firbladet kan sendes til: firbladet@nbf-ostland.no

Styret i Østlandsavdelingen kan nås på e-postadresse: styret@nbf-ostland.no

Styret i Innlandet Botaniske Forening kan nås ved å kontakte Torbjørn H. Kornstad,
tk@senterpartiet.no

Dette heftet av Firbladet er redigert av Jan Wesenberg.

Trykk: Oslo Forlagstrykkeri AS, Haslevollen 3 F, 0579 Oslo